

ציונים לביאורי רבינו ברמב"ם היומי

הלכות יסודי התורה פ"ד-ו

הגולם שהוא מחובר מן היסודות ותאבד הנשמה .
לא תכרת הצורה הזאת

י"ט כסלו תשכ"ג - תו"מ חל"ה ע' 297: מכאן משמע
דנפש ורוח גבוהים מנשמה, אבל בקבלה וחסידות ע"פ
המדרש דנשמה גבוהה [ואולי זהו הכוונה בלקו"ש ח"ד
ע' 33 הערה 29 עיי"ש]

הלכה י-יא

כל הדברים האלו שדברנו בענין זה כמר מדלי הם

לקו"ש חכ"ו ע' 121-122. סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 160:
החילוק בין כאן לסוף פ"ב "כטיפה מן הים": עניני מעשה
בראשית הם בהגבלה, ואפילו כשהרמב"ם אומר רק
כללים (מר), הר"ז רק כערך טיפה מדלי, שכמות המים
הנכנסת בדלי הוא בהגבלה [אלא שהכוונה לדלי הכי
גדול בהתאם לריבוי וגדלות דמעשה בראשית - בסה"ש
תשמ"ט שם הערה 74] מעשה מרכבה ה"ה למעלה
מהגבלות וגדרי הבריאה, ועליהם שייך התואר ים, בל"ג,
ע"פ הלכה נק' מים שאין להם סוף. [והגם שמי הים הם
גבול - ג' ביאורים בזה: א. שם המושאל. ב. בכח יש בו
מים בלי גבול, הים איננו מלא. ג. האמת היא שאין להם
סוף, וההגבלה שבהם אינה מצד ענינם הם אלא מפני
שבעוה"ז הגשמי לא שייך אין סוף בפועל].

שם: הטעם שכותב כמר מדלי ולא כטיפה: א. בפשטות
- לישנא דקרא. ב. ע"י ההתבוננות בדברים אלו ימצא
עצמו מלא בושא וכלימה, הרגש המרירות. ג. מר מדגיש
ניתוק, טיפה מדגיש חיבור. בדבר מוגבל ישנו רק הגבול,
בטיפת הים ניכר שהיא חלק מהבל"ג. בסגנון אחר:
במעשה בראשית - נשאר האדם במציאותו אלא
שמרגיש פירודו, במעשה מרכבה מתעלית מציאותו
למציאות אלקות, שנרגש היותו חלק מן הים.

ודברים עמוקים הם אבל אינם כענין עומק פרק
ראשון ושני

לקו"ש חכ"ו ע' 120: "עמוקים" פי' שא"א לראות תוכם
וחשיבותם לעיני בשר. העומק שבמעשה מרכבה אינו
רק בכמות, אלא גם באיכות, השגת השלילה שאין
משיגים המהות (לעומת מעשה בראשית - השגת
החיוב). ונפק"מ לדינא איך דורשים בהם.

פרק ד

לקו"ש חכ"ג ע' 35-36: ההלכות דפ"ג ורוב פ"ד הם
הלכות הלכות כשאר הענינים שבספר היד. ומקיים
מצות ת"ת בלימודם.

לקו"ש חכ"ו ע' 117 ואילך: המבואר בפרקים אלו הוא
שייך למצות ידיעת ה', ולא לאהבה ויראה (וי"ל שגם
תוכן מצוה אהבה הוא דעת האדם (הערה 50 שם).
[וראה לקמן בהלכה יג המסתעף מזה]

הלכה א

ארבעה גופים הללו שהם אש ורוח ומים וארץ.

לקו"ש חכ"ו ע' 46 הערה 39: מקורו בכ"מ בזהר ותקו"ז.
ומ"מ בספר יצירה נזכרו רק ג'. הביאור בזה

הלכה ה

ארבעה יסודות האלו משתנים זה לזה תמיד בכל
יום ובכל שעה

ש"פ מקץ תשכ"ו - תו"מ חמ"ה ע' 318: הוא מצד ענין
האחדות. הגוים למדו זה מישראל אבל בחרו להם
שיטת הפירוד.

הלכה ח

והדעת היתרה המצויה בנפשו של אדם, היא צורת
האדם השלם בדעתו

לקו"ש ח"ו ע' 112 ואילך: הביאור בזה שמעלת האדם
הוא השכל, בשני פרטים: האפשרות להתנהג באופן
אחר ממה שנוטה אליו מטבעו. רוח האדם העולה היא
למעלה. [וראה שם שבאמת עיקר יתרון האדם הוא בכח
הדיבור שלו]

הלכה ח-ט

ופעמים רבות תקרא זאת הצורה נפש ורוח. צורת
הנפש הזאת אינה מכח הנשמה . . לפיכך כשיפרד

הלכה יב

מוסיף אהבה למקום ותצמא נפשו ויכמה בשרו
לאהוב המקום ברוך הוא

לקו"ש חל"ד ע' 37: האהבה המבואר כאן אינה דביקות
וקירוב אלא תאוה וצמאון, תנועת הריחוק.

הלכה יג

ועניני ארבעה פרקים אלו

לקו"ש חכ"ו ע' 118: מכאן עוד ראייה שכל הפרקים
תוכנם למצות ידיעת ה' [ראה בהקדמה לפרק].

שבחמש מצות האלו . . פרדס

לקו"ש חכ"ו שם הערה 50 ושוה"ג: כאן כולל הן מצות
הידיעה ויחוד והן מצות אהבה ויראה, ומזה משמע דגם
באהבה ישנו ענין הדעת, ולא רק שהידיעה היא סיבה
לאהבה. יישוב עפ"ז בדברי אדה"ז בקו"א.

ואני אומר שאין ראוי לטייל בפרדס אלא מי
שנתמלא כרסו לחם ובשר, ולחם ובשר הוא לידע
האסור והמותר

הדרן תשל"ה הערה 6. לקו"ש חכ"ו שם ע' 122-123.
לקו"ש ח"ל ע' 173. סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 345 הערה 34:
הדיוק הוא לטייל באריכות ובתענוג, אבל צריך בהם
ידיעה [ומישוב איך אומר ע"ז שהם הלכות יסודי התורה
שצריך להקדימם לפני הכל, ומיד מתושב"כ מתחילים
בזה גם לקטן שלא מילא כריסו].

לקו"ש ח"ל ע' 170 ואילך: אם אין ראוי לטייל בפרדס,
איך מותר ומצוה לגלות זאת החכמה. ההכרח דלימוד
החסידות בימינו.

ודבר קטן הויות דאביי ורבא . . שהם הטובה
הגדולה לישוב עולם הזה

לקו"ש חט"ו ע' 285 הערה 41: רמז לענין השגח"פ באופן
של קטנות, מלובש בדרך הטבע.

פרק ה

הלכה א

לקו"ש חכ"ז ע' 134 הערה 15: כללות ההלכה הוא הקדמה
לה"ב וכו' - קידוש ה' בפועל.

כל בית ישראל

לקו"ש חכ"ז ע' 170 והערה 19: גם בספה"מ בני ישראל
"בכללם". ומשמע שישינו חיוב על כללות העם.

יעבור ואל יהרג, שנאמר במצוות אשר יעשה
אותם האדם וחי בהם, וחי בהם ולא שימות בהם

לקו"ש חי"ב ע' 213: לולא הכתוב וחי בהם היו כל
המצוות ביהרג ואל יעבור.

לקו"ש חכ"ז ע' 133 ואילך: החילוק דכאן והלכות שבת
פ"ב ה"ג. פקו"נ בכל המצוות הוא דין מיוחד בפ"ע, דחוויה
ולא הותרה. ומדוייק מה שכתב וחי בהם ב"פ, דהוא
לפוטא מהכתוב [עוד ביאור בזה - ראה לקמן].

הלכה ב

יהרג ואל יעבור

לקו"ש חי"ז ע' 395. סה"ש תנש"א ח"ב ע' 845 (הדרן
בני"ך): בתומ"צ ישנם גדרים מצד הנותן ומצד המקבל.
יעבור ואל יהרג הוא מצד המקבל, (ולכן מדגיש ב"פ וחי
בהם - הערה שם). ג' עבירות, הוא מצד הנותן. [והא
דאינו מחוייב עונש אם עבר ולא נהרג, משום דבפועל
יש בהם גם גדר המקבל (הערה שם). הביאור ע"פ נגלה
- ראה לקמן הלכה ד].

לקו"ש חכ"ז ע' 167 ואילך: לא הביא דימסור נפשו שלא
ע"מ הנס. קדה"ש ע"פ הלכה הוא רק מעשה האדם
דהתרת עצמו למיתה, וקדה"ש הבא ע"י הצלתו אינו
חלק דונקדשתי. אדרבה, שלימות קדה"ש הוא דוקא
כשמת. [ראה לקמן הלכה ד].

נתכוין להעבירו על המצוות

לקו"ש חי"א ע' 244: ענין ערקתא דמסאני וכל הקשור
בזה שייך גם בלימוד התורה, אם רוצים להחליש לימוד
חלק מתורתנו שהיא תורה תמימה.

הלכה ד

כל מי שנאמר בו יעבור ואל יהרג ונהרג ולא עבר
הר"ז מתחייב בנפשו

לקו"ש חל"ה ע' 170: פלוגתת הראשונים בזה, והמסתעף
בסיפור דיוסף עם אחיו.

וכל מי שנאמר בו יהרג ואל יעבור ונהרג ולא עבר
הר"ז קידש את השם

שם: עפהנ"ל בהלכה ב מוכן מה שהקדים נהרג, להדגיש שהעיקר הוא זה שנהרג, לא זה שלא עבר (שאפשר גם בהצלה בנס), דבא בגילוי ובמוחש תוקף אמונתו דהמקדש ואהבתו לה'.

ואלו הן הרוגי מלכות שאין מעלה על מעלתן

שם: [קאי על דניאל וחביריו - הערה 29]. לא בא לבאר מעלתם הפרטית, אלא עילוי בקיום מצות קדה"ש, הם קיימו המצוה בשלימותה [ואף שחנני מישאל ועזריה לא נהרגו, הר"ז כאילו נהרגו - הערה 31]

שם הערה 30: בש"ס, אין אדם יכול לעמוד במחיצתן, והביאור ע"פ הנ"ל בקטע הקודם.

וכל מי שנאמר בו יהרג ואל יעבור ועבר ולא נהרג הרי זה מחלל את השם

פורים תשי"א - תו"מ ח"ב ע' 300. אג"ק ח"א ע' רלו. לקו"ש חכ"ז ע' 134 הערה 13. לקו"ש חכ"ח ע' 96: כאן לא נענש, משא"כ בחלאים (הלכה ו). והטעם: כאן הוי המעשה באונס, בהלכה ו האונס מבחוץ (סכנת החולי) והעבירה נעשית ברצון.

כס"מ - כמה אופנים שמותר אבל אינו מחוייב במס"נ

לקו"ש ח"ח ע' 302 והערה 17. לקו"ש ח"ה ע' 57 והערה 46: הוא מס"נ בלי חשבון, אינו בגדר חוקת התורה.

הלכה ה

יהרגו כולם ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל

לקו"ש ח"ח ע' 114. לקו"ש ח"ז ע' 69: אין ציבור מבטל מציאות היחיד.

לקו"ש ח"ל ע' 154: טעם פנימי, בעצמיות שבכל איש ישראל נתפס העצם של הכלל כולו (מלבד כשמחוייב מיתה).

הלכה י

כמניעת יוסף הצדיק

לקו"ש חכ"ה ע' 142 (והערה *41): "הצדיק" אינו לשון רגיל כתואר ברמב"ם. צדיק אינו הידור מצוה אלא כפי הדין והחויב.

הלכה יא

ויש דברים אחרים כו'

לקו"ש חכ"ח ע' 128: כאן אין העיקר בחומר האיסור אלא כיצד יפרש הסביבה את מעשיו.

פרק ו

הלכה א-ב

לקו"ש ח"ו ע' 56 והערה 35: מחילוק ההלכות ומזה שמקדים בתחילת ה"ב ושבעה שמות הם, משמע שכל השמות קדושתן שוה. והוא דלא כמאן בגדר שם צבאות.

השם המפורש

רשימות חוברת מא: דעת הרמב"ם דשם הוי' הוא שם המפורש, דלא כרש"י בסנהדרין והמסתעף

א-ל

לקו"ש ח"ד ע' 39 והערה 52: כתב א-ל לראשונה דהוא שם הראשון שבגדר הבריאה.

ושבעה שמות הם

לקו"ש חכ"ו ע' 10 ואילך: בגדר שם אהי' - בפשטות לדעת הרמב"ם לא הוי שם. אבל בעומק יותר אדרבה, הוא למעלה מגדר שם קדוש, דשייך להקב"ה בעצמו.

הלכה ה

שאר הכנויין הרי הן כשאר כתבי הקודש ומותר למוחקן

לקו"ש ח"ז ע' 54 והערה 17: בש"ס מכנה אותם שמות נמחקין, ונפק"מ לגדרו של שם צבאות שלכמה דעות נמחק.

הלכה ט

כל השמות האמורות באברהם קודש

לקו"ש חכ"ה ע' 72 והערה 29: מחלוקת בויאמר אדני-ונפק"מ לדרשה שגדולה הכנסת אורחים. אלא די"ל דאפילו אם הוא קודש עדיין אין ראייה דס"ל כאיזה צד.

